

СИЛАБУС

Педагогіка миру

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	011 Освітні, педагогічні науки
Спеціалізація	
Освітня програма	
Вид дисципліни	Дисципліна вільного вибору
Рік підготовки, семестр	3, 5
загальна кількість годин/кредитів	90
Мова викладання	українська

1. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПІБ викладача	Башкір Ольга Іванівна
Кафедра	освітології та інноваційної педагогіки
Посада	завідувач кафедри
Науковий ступінь	доктор педагогічних наук
Вчене звання	професор
Наукові профілі	https://scholar.google.com.ua/citations?user=KDK7KyYAAAAJ&hl=ru https://www.webofscience.com/wos/author/record/AAB-1999-2022
Адреса кафедри, № кабінету (викладацької)	Вул. Чернишевського, 60, ауд. 12-А
Контактна інформація викладача:	olga.bashkir@hnpu.edu.ua

2. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика навчальної дисципліни будується у відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди (у новій редакції)» і закріплена Програмою навчальної дисципліни.

Для успішного вивчення програмного матеріалу необхідним для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти є:

- відвідування усіх лекцій і семінарських занять курсу;
- інформування викладача заздалегідь про відсутність за поважних причин на заняттях, а в разі хвороби надання довідки;
- самостійне вивчення матеріалу пропущеного заняття;
- регулярний перегляд лекційного матеріалу, вивчення наданого викладачем переліку літератури з можливим використанням також іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих;
- систематичне та регулярне виконання наданих викладачем завдань до лекційних та семінарських занять, у будь-якому випадку дотримання усіх строків визначених для виконання усіх видів самостійних робіт, передбачених курсом (при невчасному виконанні наданих викладачем завдань бали знижуються);
- дотримання принципів та правил академічної доброчесності (виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману);
- активна участь у навчальному процесі, конструктивна підтримка зворотнього зв'язку на всіх заняттях;
- встановлення взаємин між викладачем та іншими здобувачами на основі співробітництва та взаєморозуміння;
- обов'язкова участь у контрольних заходах усіх видів контролю;
- накопичення у процесі вивчення курсу не нижче ніж 60 балів (у випадку отримання меншої кількості балів здобувач вважається неуспішним).

Пререквізити навчальної дисципліни	Нормативні дисципліни бакалаврату зі спеціальності, Філософія освіти, Інноваційна педагогіка
---	--

3. ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Призначення дисципліни	Призначення навчальної дисципліни «Педагогіка миру»: матеріалізація особистісної культури, визнання апріорності духовно-морального імперативу істини, втілення суспільно значимих проєктів на збереження миру у світі, цивілізованої неконфліктної взаємодії в усіх сферах життєдіяльності людини.
Мета вивчення навчальної дисципліни	<i>Метою вивчення дисципліни є</i> формування нового глибинного мислення педагога-миротворця, здатного на основі гуманістичного осмислення національних і загальнолюдських цінностей миру, життя, свободи, людяності формувати у здобувачів освіти різних рівнів матриці конструктивної поведінки, діяльності і духовно-практичного освоєння світу на основі любові до ближнього, визнання самоцінності кожної людини
Завдання вивчення навчальної дисципліни	Основними завданнями вивчення дисципліни «Педагогіка миру» є 1) сформованість у майбутніх фахівців і фахівчинь системи цінностей та знань з теорії й практики СЕН як інноваційного педагогічного тренду; 2) кластеризація вимог до вчителя / вчительки з огляду на нові ролі та функції організації соціально-емоційного навчання в освітньому середовищі закладів загальної середньої освіти; 3) ознайомлення майбутніх учителів / учительок з технологіями, методами та формами організації соціально-емоційного навчання в закладах освіти; 4) удосконалення соціально-емоційної культури майбутніх учительок/ учителів, сформованість прагнення використовувати СЕН-практики впродовж життя; 5) сформованість навичок партнерської взаємодії з оточенням, як-от з батьківством, професійною спільнотою, громадськістю.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

У результаті опанування змісту навчальної дисципліни за вибором здобувачі та здобувачки мають досягнути таких результатів навчання:

- РН1. знання та примноження здобутків народної, козацької, християнської та гуманістичної педагогіки;
- РН2. планування філософських, літературознавчих, культурологічних напрямів діяльності педагога в умовах освітнього процесу закладу освіти та в позанавчальний час;
- РН 3. знання можливостей популяризації та впровадження в практику закладу освіти національних цінностей педагога-миротворця;
- РН 4. усвідомлення сутності соціально-емоційного навчання, його системи цінностей. Оволодіння знаннями про підходи та програми соціально-емоційного навчання;
- РН 5. сформованість емоційно-етичної компетентності, навичок гнучкості й адаптивності, креативності, лідерства й соціального впливу, спільнотворення освітнього проєкту з використанням СЕН-інструментів;
- РН 6. готовність до фасилітування в просторі закладу загальної середньої освіти;
- РН 7. здатність упроваджувати СЕН-практики в повсякденному і професійному житті, постійно підвищувати рівень соціально-емоційної культури;
- РН8. прояв життєвої стійкості, критичності мислення, норм етики світового суспільства;
- РН9. конструювання уроків та позакласних заходів з упровадженням методів та технологій соціально-емоційного навчання;
- РН10. готовність до постійного саморозвитку та самовдосконалення в професійній і загальнолюдській сферах.

5. СФЕРИ ЗАСТОСУВАННЯ ЗДОБУТИХ НАВИЧОК

Основними напрямками застосування набутих навичок за курсом «Педагогіка миру» здобувачем освіти є просвітницька діяльність у галузі Освіта/Педагогіка, виховна робота у закладах вищої, фахової передвищої, професійної (професійно-технічної), загальної середньої та спеціалізованої освіти, здійснення моніторингу, експертизи, супервізії. Курс пов'язаний із змістом дисциплін «Інноваційна педагогіка», «Супервізія і коучинг в освіті»

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Словесні, практичні, пояснювально-ілюстративні, методи інтерактивного навчання (умовне «інтерв'ю» з дослідником/дослідницею СЕН, уявний діалог з освітянами щодо впровадження СЕН, ділова, рольова гра), педагогічна фасилітація, метод проєктів, педагогічне спостереження (щоденник самоспостереження), написання есе, самодіагностика сформованих соціально-емоційних навичок, візуалізація теоретичного матеріалу (інфографіка, інтелект-карти, креолізовані тексти, скрайбінг тощо), кейси, метод рефлексії, мікрОВикладання, само- і взаємооцінювання; стендова доповідь; пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемний виклад, частково-пошукові методи; наочні методи (метод ілюстрацій і метод демонстрацій); відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання; робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування); методи диференційованого навчання при виконанні самостійної роботи; самостійне виконання завдань відповідно до робочої навчальної програми дисципліни, у т.ч. на освітній платформі Moodle.

7. ЗМІСТ ТА ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми/розділу дисципліни	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота
МОДУЛЬ 1. ФІЛОСОФСЬКІ, ЕТНОПЕДАГОГІЧНІ, КУЛЬТУРНІ БАЗИСИ ЦІЛЕЙ І ЗМІСТУ ПЕДАГОГІКИ МИРУ, ВИХОВАННЯ ЛЮДЯНОСТІ				
Тема 1. Формування толерантності на протипагу агресії, ненависті, ультранаціоналізму		2		4
Тема 2. Здобутки народної, козацької, християнської та гуманістичної педагогіки	1	2		3
Тема 3. Національні цінності педагога-миротворця	2	2		3
Тема 4. Мовна, інфомедійна та професійна культури вчителя як умова вироблення життєвої і професійної стійкості	1	2		3
Тема 5. Громадські та міжнародні ініціативи з реалізації педагогіки миру	1			5

МОДУЛЬ 2. ОСНОВИ СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи соціально-емоційного навчання

Тема 1. СЕН підхід у контексті сучасних освітніх викликів	1	1		4
Тема 2. Історія становлення та розвитку СЕН	1	1		4
Тема 3. Впровадження СЕН у різних країнах світу та в Україні		2		4
Тема 4. Благополуччя педагога – запорука благополуччя здобувацтва освіти: роль м'яких навичок в освіті й професійному житті	1			5
Тема 5. Емоційне здоров'я та благополуччя здобувача / -ки освіти як основа їхньої академічної успішності та ключових життєвих навичок	1	2		3

Змістовий модуль 2. Практичні аспекти впровадження соціально-емоційного навчання в закладі освіти

Тема 1. Фасилітаційний підхід у викладанні. Фасилітаторська роль вчительства у СЕН	1			5
Тема 2. Інструменти розвитку соціально-емоційних навичок. Інтеграція СЕН в академічне навчання		2		4
Тема 3. Особливості організації соціально-емоційного навчання здобувачів /здобувачок освіти різних вікових груп	1			5
Тема 4. Взаємодія суб'єктів освітнього процесу – зробити турботу спільною. Робота з батьківством		2		4
Тема 5. Професійна спільнота педагогів СЕН – запорука успішного впровадження СЕН в закладі освіти		2		4
РАЗОМ:	10	20		60

8. КОНТРОЛЬ І ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Методика оцінювання ґрунтується на принципах об'єктивності, прозорості, гнучкості та високої диференціації.

Шкала оцінювання здобувачів за системою ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	74 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 73 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень балів знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з

		можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	
F	1 – 34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	
ФОРМА КОНТРОЛЮ		іспит	
Розподіл рейтингових балів за видами контролю			
Назва виду діяльності та форми контролю	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів за вид роботи
Підготовка та робота на семінарсько-практичному занятті	0,83 д.ф.	24 д.ф.	20
	1 з.ф.	10 з.ф.	10
Виконання завдань для самостійної роботи	0,5 д.ф.	80 д.ф.	40
	0,48 з.ф.	104 з.ф.	50
Іспит	40	1	40
Максимальна кількість балів протягом семестру:			100
9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА			
Базова			
<p>1. Августюк М. М. Методичні поради до підвищення рівня емоційного інтелекту в здобувачів вищої освіти. Острого : Вид-во Національного університету «Острозька академія», 2022. 94 с. URL: http://surl.li/tfing</p> <p>2. Венгловська О. А., Елькін О. Б., Марущенко О. А., Федоренко О.Ф. Упровадження компонентів розвитку емоційного інтелекту в учнівства: практичний poradnik педагогам закладів загальної середньої освіти. УІРО, 2023. 18 с. URL: https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2023/06/emocziynyj_intelekt_praktychnyj_poradnyk_2.pdf</p> <p>3. Гоулман Д. Емоційний інтелект / пер. з англ. С.-Л. Гумецької. Харків : Віват, 2018. 512 с.</p> <p>4. Дегтярьова О. А., Дрожжина Т. В., Г. Калужна Г.В. та ін. Я (практикую) СЕЕН. Посібник для роботи з батьківством: навч.-метод. посібник / за заг. ред. О. Елькіна, О. Марущенко, О. Масалітіної. Київ : Видавничий дім «Перше вересня», 2021. 64 с. URL: http://surl.li/qiomw</p> <p>5. Дегтярьова О. А., Дрожжина Т. В., Калужна Г. В. та ін. Я (практикую) СЕЕН. Посібник для створення професійної спільноти: навч.-метод. посібник / за заг. ред. О. Елькіна, О. Марущенко, О. Масалітіної. Київ : Видавничий дім «Перше вересня», 2021. 48 с. URL: http://surl.li/qipby</p> <p>6. Дегтярьова О. А., Дрожжина Т. В., Твердохліб О. В. Я (практикую) СЕЕН. Рекомендації для здійснення формульованого оцінювання навчальних досягнень учнівства із СЕЕН: навч.-метод. посібник / за заг. ред. О. Елькіна, О. Марущенко, О. Масалітіної. 2-ге вид. Київ : ТОВ «Інжиніринг», 2023. 66 с. URL: http://surl.li/tteoh</p>			
Допоміжна			
<p>1. Аналітичний огляд «Можливості для реалізації соціально-емоційного навчання в рамках реформи “Нова українська школа”» (Feasibility Study on Opportunities for SEL within New Ukrainian School Reform) / Гриневич Л., Дрожжина Т., Глоба О. та інші; за заг. ред. Л. Гриневич, С. Калашнікової. Київ : «Видавнича група «Шкільний світ», 2021. 312 с. URL: http://surl.li/ptcxo</p> <p>2. Артеменко Т. Соціально-емоційне навчання педагогів у контексті компенсації освітніх втрат. <i>Науково-методичний журнал «Педагогічний Вісник»</i>. 2023. №4. С. 10–13. URL: http://oipop.ed-sp.net/public/pg_magazine/pdf/pv_4_2023.pdf</p> <p>3. Василівський І. П. Порівняльний аналіз моделей емоційного інтелекту в психолого-педагогічній науці. <i>Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Педагогіка, психологія, філософія</i>. 2017. Вип. 259. С. 28–34. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnau_ped_2017_259_6</p> <p>4. Далай-лама, Туту Д., Абрамс Д. Книга радості: вічне щастя в мінливому світі. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2017. 400 с.</p> <p>5. Елькін О. Б. Соціально-емоційне навчання як затребувана практика формування м'яких навичок учнівства: сучасні виклики та досвід України. <i>Соціальна робота та соціальна освіта</i>. 2023. Випуск 1 (10). С. 42–56.</p> <p>6. СЕЕН-путівник. Соціально-емоційне та етичне навчання: освітня програма для навчання серця й розуму / Голов. ред. О. Елькін. 2-ге вид. Київ : ТОВ «Інжиніринг», 2023. 148 с. Спеціально для EdCamp Ukraine. http://surl.li/qdtad</p>			

7. Матвієнко О., Олефіренко Т. Емоційне благополуччя дітей та педагогів: проблеми та практика підтримки в умовах військової агресії. *Освітньо-науковий простір*. 2022. №4 (2). С. 71–79. [https://doi.org/10.31392/ONP.2786-6890.3\(2\).2022.08](https://doi.org/10.31392/ONP.2786-6890.3(2).2022.08)

Інформаційні ресурси

1. Матеріали Міжнародного дослідження соціально-емоційних навичок *ДоСЕН* : офіц. вебсайт. URL: <https://dosen.edcamp.ua/rezultaty/> (дата звернення: 18.05.2024). Громадська служба миру від Німецького Товариства Міжнародного Співробітництва GIZ. URL: <https://www.giz.de/en/worldwide/90144.html>
2. Проект «Родова садиба». URL: <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/27363/1/P.34-35.pdf>
3. Школа «Інженери порозуміння». URL: <https://dignityspace.org/projects/shkola-inzhenery-porozuminnya-3/>
4. Проект «Педагогіка миру». URL: <https://dignityspace.org/projects/pedagogika-myru-10/>
5. Простір гідності, миротворча організація ПАКС. URL: <https://paxforpeace.nl>

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ/МОДУЛЯ

Сайт кафедри освітології та інноваційної педагогіки

<https://www.kaf-pedagogy-hnpu.com>

Електронні сторінки викладачів

О.І. Башкір

<https://www.kaf-pedagogy-hnpu.com/bashkir>

